

Veiligheid bij gebruik van bijlen, zagen en messen

Regelmatig zul je werken met bijlen en zagen, bijvoorbeeld tijdens boswerkzaamheden of het voorbereiden van een kampvuur. Veel kinderen zullen ook beschikken over een zakmes als hulpmiddel bij verschillende activiteiten. Voor veel activiteiten zijn bijlen, zagen en messen onmisbare gereedschappen, maar dan moeten ze wel op de juiste manier gebruikt en onderhouden worden.

De wet

De wet stelt geen specifieke eisen aan het werken met bijlen en handzagen. Werk je beroepsmatig met deze gereedschappen, dan is de Arbowet van toepassing. Ook als vrijwilligersorganisatie moet je er voor zorgen dat je gereedschap in orde is. Gebruik het gereedschap waarvoor het bedoeld is en neem de nodige veiligheidsmaatregelen bij het gebruik ervan.

Het kan zijn dat voor het voorhanden hebben en gebruik van bepaald gereedschap, zoals messen, de Wet wapens en munitie van toepassing is. Een mes valt o.a. onder de wapenwet als het lemmet meer dan één snijkant heeft of de lengte in opgevouwen toestand langer is dan 28 cm. Daarnaast zijn stiletto's, vlindermessen e.d. verboden.

Suggesties

Veilig werken met een bijl of zaag is alleen mogelijk als je weet hoe je met dit gereedschap omgaat. Goed gereedschap kan veranderen in een dodelijk wapen als het onkundig of onvoorzichtig gebruikt wordt.

- ✓ Geef instructie hakken/zagen aan de jeugdleden.
- ✓ Onderhoud de bijlen en zagen goed.
- ✓ Zorg dat bijlen en zagen die niet worden gebruikt, goed opgeborgen zijn en niet rondslingeren in het gebouw.
- ✓ Controleer voordat je een bijl gebruikt of de kop goed vastzit. Is dit niet het geval, gebruik de bijl dan niet en geef hem terug voor reparatie.
- ✓ Werk altijd met scherp gereedschap. Een botte bijl schampt gemakkelijk af en is vaak nog wel zo scherp dat je jezelf er flink mee kunt verwonden.
- ✓ Zorg voor een werkruimte rondom (veiligheidszone) van twee bijlengten, waarin niets of niemand achter, voor, of boven je zit.

- ✓ Voor het kleine hakwerk, zoals het op maat maken van stookhout en het opscheren van stammetjes (zijtakken verwijderen), is een handbijl voldoende.
- ✓ Gebruik een bijl die past bij je eigen lichaamslengte. Als je de bijl met een gestrekte arm bij de kop vasthoudt en de steel reikt tot in je oksel, dan is de lengte goed. Bij het gebruik van een langere bijl is de kans op misslaan groter.
- ✓ Sta het gebruik van een motorkettingzaag alleen toe als de gebruiker over een certificaat beschikt en de benodigde veiligheidskleding draagt.
- ✓ Maak afspraken in je groep vanaf welke leeftijd je zakmessen toestaat bij kinderen.
- ✓ Spreek kinderen aan op hun gedrag bij het niet verantwoord gebruiken van (zak-) messen.
- ✓ Zorg bij activiteiten met bijl en zaag voor een EHBO-trommel en de gegevens van de dienstdoende arts of huisartsenpost. Natuurlijk is er leiding aanwezig met voldoende kennis van EHBO.

Tip

Geef kinderen die hebben geleerd om een zakmes te gebruiken een 'lintje'. Dit kan bijvoorbeeld een rood touwtje zijn dat je vastmaakt op de kleding of de Scoutfit. Gaan ze niet goed met een mes om? Dan knip je het lintje door. Het kind moet dan opnieuw laten zien dat het goed met een mes kan omgaan.

Checklist

- Iedereen die gaat hakken of zagen heeft een instructie gehad.
- Het materiaal is in orde en goed onderhouden.
- Zagen en bijlen zijn scherp.
- De bijlsnede of het zaagblad is afgeschermd tijdens transport.
- Er wordt gewerkt volgens de instructie.
- Er is voldoende vrije ruimte rond de werkplek.
- Bij zagen en bijlen die niet gebruikt worden, zijn de snedes afgeschermd.
- Bijlen en zagen worden zo opgeslagen dat niet iedereen erbij kan.
- Een motorkettingzaag wordt alleen gebruikt door personen die bekwaam zijn en de juiste veiligheidskleding aan hebben.
- Er zijn afspraken gemaakt over het gebruik van zakmessen.
- Tijdens het werken met bijl en zaag is een EHBO-trommel voorhanden. Gegevens van de dienstdoende arts of huisartsenpost zijn voorhanden.

Meer informatie

- ✓ Infoblad *Kappen van bomen* – www.scouting.nl – Bestuur & organisatie – Regelgeving – Infobladen regelgeving
- ✓ Handboek *Op kamp* – www.scoutshop.nl
- ✓ *Scoutsgids* – www.scoutshop.nl
- ✓ Wet wapens en munitie – www.wetten.nl

